

А. О. Ларін

МА́ЙЄР Яків Мойсейович (30. 12. 1893, м. Мелітополь Таврій. губ., нині Запоріж. обл. – 29. 02. 1988, Харків) – фахівець у галузі двигунобудування. Проф. (1929). Держ. нагороди СРСР. Учасник 1-ї світ. війни, 1915–18 перебував у полоні в Австро-Угорщині. У роки воєн. дій 1918–20 служив у Червоній армії. Очолював Раду комісарів ВНЗів Харкова. Закін. Харків. технол. ін-т (1924). Працював інж.-конструктором і зав. відділу тепл. двигунів Харків. паровозобуд. з-ду (1924–28). У цей час стажувався за кордоном: 1925–26 – у Німеччині, 1927–28 – у Німеччині та Швейцарії. 1928–29 – ректор, 1929–34 – зав. каф. Харків. технол. ін-ту (від 1930 – у складі Харків. мех.-маш.-буд. ін-ту). 1929 також очолив лаб. ДВЗ при Харків. технол. ін-ті. 1930 її реорганізов. в Укр. НДІ пром. енергетики, 1932 – в Укр. н.-д. авіадизел. ін-т (УНДАДІ), дир. якого признач. М. УНДАДІ займався створенням чотиритакт. V-подіб. 12-циліндр. авіац. дизеля АД-1 (не пройшов випробування). М. керував розробленням найважливіших питань дизелебудування, зокрема застосування дизелів у авіації, демпфування крутил. коливань колінчастих валів швидкохід. двигунів, конструювання палив. апаратури дизелів. Згодом УНДАДІ передано до складу Харків. паровозобуд. з-ду для доведення першого у світі спец. танк. дизеля В-2 (якого протягом усієї 2-ї світ. війни не мала жодна країна) і перейменов. у НДІ-466. Саме його фахівці налагоджували вироб-во В-2, що встановлювався на танках БТ-7М, Т-34, КВ, ІС і САУ на їхній базі, його модифікації – на тягачах, кораблях, у пром. силових установках. Двигуни, які є розвитком В-2, використовували у танках Т-44, Т-54, ПТ-76, Т-55, Т-62, ІС-4, Т-10 та ін. На поч. 1939 дизел. вироб-во виокремлене зі складу Харків. паровозобуд. з-ду в самост. дизел. з-д № 75 Нар. комісаріату авіац. пром-сті, а НДІ-466 переданий йому як відділ 1600. Від 1939 – зав. каф. теорії механізмів і машин, водночас від 1941 – зав. каф. ДВЗ Харків. мех.-маш.-буд. ін-ту. Після відновлення 1950 Харків. політех. ін-ту – проф. каф. ДВЗ, де створив і очолив базову лаб. трактор. і комбайн. двигунів. У 1962 вийшов на пенсію, однак залишився проф.-консультантом каф. ДВЗ Харків. політех. ін-ту. Більшість наук. праць закритого характеру.